P10_TA(2024)0041

Γενετικώς τροποποιημένος αραβόσιτος MON 810

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2024 σχετικά με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2024/1828 της Επιτροπής για την ανανέωση της έγκρισης της διάθεσης στην αγορά ζωοτροφών που περιέχουν γενετικώς τροποποιημένο αραβόσιτο MON 810 ή αποτελούνται από αυτόν και τροφίμων και ζωοτροφών που παράγονται από γενετικώς τροποποιημένο αραβόσιτο MON 810, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και για την κατάργηση της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2017/1207 της Επιτροπής (2024/2840(RSP))

(C/2025/1800)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

— έχοντας υπόψη την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2024/1828 της Επιτροπής για την ανανέωση της έγκρισης της διάθεσης στην αγορά ζωοτροφών που περιέχουν γενετικώς τροποποιημένο αραβόσιτο MON 810 ή αποτελούνται από αυτόν και τροφίμων και ζωοτροφών που παράγονται από γενετικώς τροποποιημένο αραβόσιτο MON 810, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και για την κατάργηση της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2017/1207 της Επιτροπής ([1]),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές ([2]), και ειδικότερα το άρθρο 11 παράγραφος 3 και το άρθρο 23 παράγραφος 3,

— έχοντας υπόψη την ψηφοφορία στη μόνιμη επιτροπή φυτών, ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών, που αναφέρεται στο άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 26 Απριλίου 2024 και κατά την οποία δεν εκδόθηκε γνωμοδότηση, και την ψηφοφορία στην επιτροπή προσφυγών στις 29 Μαΐου 2024, που κατέληξε επίσης σε μη έκδοση γνωμοδότησης,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή ([3]),

— έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση που εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) στις 30 Νοεμβρίου 2023 και δημοσιεύθηκε στις 19 Ιανουαρίου 2024 ([4]),

— έχοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του που διατύπωναν αντίρρηση στην έγκριση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) ([5]),

— έχοντας υπόψη το άρθρο 115 παράγραφοι 2 και 3 του Κανονισμού του,

— έχοντας υπόψη την πρόταση ψηφίσματος της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων,

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι στις 6 Οκτωβρίου 2022 η Bayer Agriculture BV, με έδρα το Βέλγιο, υπέβαλε στην Επιτροπή αίτηση για λογαριασμό της Bayer CropScience LP, με έδρα τις Ηνωμένες Πολιτείες, για την ανανέωση των εκτελεστικών αποφάσεων 2013/649/ΕΕ ([6]) και (ΕΕ) 2017/1207 ([7]) της Επιτροπής· λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003, η περίοδος της έγκρισης της γενετικώς τροποποιημένης γύρης που παράγεται από γενετικώς τροποποιημένο αραβόσιτο MON 810 («ΓΤ αραβόσιτος») για χρήσεις σε τρόφιμα, η οποία καλύπτεται από την εκτελεστική απόφαση 2013/649/ΕΕ, παρατείνεται αυτομάτως έως ότου ληφθεί απόφαση σχετικά με την αίτηση ανανέωσης·

([1]) ΕΕ L, 2024/1828, 4.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1828/oj.
([2]) ΕΕ L 268 της 18.10.2003, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([3]) ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([4]) Επιστημονική γνώμη της ομάδας της EFSA για τους γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς σχετικά με την αξιολόγηση του γενετικώς τροποποιημένου αραβοσίτου MON 810 για την ανανέωση της έγκρισης βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 (φάκελος GMFF-2022-9450), EFSA Journal, 2024· 22(1):8489, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8489.
([5]) Κατά την όγδοη κοινοβουλευτική περίοδο, το Κοινοβούλιο ενέκρινε 36 ψηφίσματα και, κατά την ένατη κοινοβουλευτική του περίοδο, το Κοινοβούλιο ενέκρινε 38 ψηφίσματα που αντιτίθενται στην έγκριση ΓΤΟ.
([6]) Εκτελεστική απόφαση 2013/649/ΕΕ της Επιτροπής, της 6ης Νοεμβρίου 2013, για την έγκριση της διάθεσης στην αγορά γύρης που παράγεται από αραβόσιτο MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 302 της 13.11.2013, σ. 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2013/649/oj).
([7]) Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2017/1207 της Επιτροπής, της 4ης Ιουλίου 2017, για την ανανέωση της έγκρισης της διάθεσης στην αγορά γενετικώς τροποποιημένου αραβοσίτου MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 173 της 6.7.2017, σ. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2017/1207/oj).

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 30 Νοεμβρίου 2023, η EFSA εξέδωσε θετική γνώμη, η οποία δημοσιεύθηκε στις 19 Ιανουαρίου 2024·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ΓΤ αραβόσιτος έχει τροποποιηθεί για την παραγωγή εντομοκτόνων («τοξίνες Bt»)·

Εκκρεμή ζητήματα σχετικά με τις τοξίνες Bt

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με διάφορες μελέτες, έχουν παρατηρηθεί παρενέργειες που ενδεχομένως επηρεάζουν το ανθρώπινο ανοσοποιητικό σύστημα έπειτα από έκθεση σε τοξίνες Bt και ότι ορισμένες τοξίνες Bt ενδέχεται να έχουν ανοσοενισχυτικές ιδιότητες ([8]), δηλαδή να ενισχύουν την αλλεργιογόνο δράση άλλων πρωτεϊνών με τις οποίες έρχονται σε επαφή·

Καλλιέργειες Bt: επιδράσεις σε μη στοχευόμενους οργανισμούς

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σε αντίθεση με τη χρήση εντομοκτόνων, όπου η έκθεση πραγματοποιείται κατά τον χρόνο του ψεκασμού και για περιορισμένο χρονικό διάστημα στη συνέχεια, η χρήση γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών Bt οδηγεί σε συνεχή έκθεση των στοχευόμενων και μη στοχευόμενων οργανισμών στις τοξίνες Bt·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η υπόθεση ότι οι τοξίνες Bt παρουσιάζουν έναν μοναδικό τρόπο δράσης ειδικά για συγκεκριμένο στόχο δεν μπορεί πλέον να θεωρείται ορθή και δεν μπορούν να αποκλειστούν οι επιπτώσεις σε μη στοχευόμενους οργανισμούς· λαμβάνοντας υπόψη ότι αναφέρεται ότι όλο και περισσότεροι μη στοχευόμενοι οργανισμοί επηρεάζονται με πολλούς τρόπους· λαμβάνοντας υπόψη ότι σε πρόσφατη επισκόπηση αναφέρονται 39 δημοσιεύσεις αξιολογημένες από ομοτίμους, οι οποίες αναφέρουν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις των τοξινών Bt σε πολλά είδη «εκτός πεδίου» ([9])·

Παρατηρήσεις των κρατών μελών

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κράτη μέλη υπέβαλαν στην EFSA πολλές επικριτικές παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια της τρίμηνης περιόδου διαβούλευσης ([10]), μεταξύ των οποίων ότι τα δεδομένα σύνθεσης για τον ΓΤ αραβόσιτο θα πρέπει να ελέγχονται και να αναλύονται εκ νέου και ότι η ανάλυση θα πρέπει να πληροί τις παρούσες απαιτήσεις της EFSA, μεταξύ άλλων δοκιμές ισοδυναμίας, και ότι η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας δεν περιλάμβανε μελέτες σχετικά με την τύχη της Cry1Ab στο περιβάλλον ή σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις των υπολειμμάτων καλλιεργειών Bt σε μη στοχευόμενους οργανισμούς, γεγονός που είναι προβληματικό διότι οι δημοσιεύσεις δείχνουν ότι η μεταφορά από ΓΤ ζωοτροφές αραβοσίτου στην κοπριά μπορεί να οδηγήσει σε έκθεση των οργανισμών του εδάφους στην Cry1Ab και ότι αυτό μπορεί να προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στους οργανισμούς του εδάφους με συνέπειες για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστήματος·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003, τα ΓΤ τρόφιμα ή ζωοτροφές δεν πρέπει να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου, στην υγεία των ζώων ή στο περιβάλλον, και ότι η Επιτροπή, κατά τη σύνταξη της απόφασής της, οφείλει να λαμβάνει υπόψη τυχόν συναφείς διατάξεις της ενωσιακής νομοθεσίας και άλλους κατά νόμο παράγοντες που αφορούν το υπό εξέταση ζήτημα· λαμβάνοντας υπόψη ότι στους εν λόγω παράγοντες θα πρέπει να περιλαμβάνονται οι υποχρεώσεις της Ένωσης στο πλαίσιο των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (ΣΒΑ) και της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιολογική Ποικιλότητα («ΣΒΠ»)·

Μείωση της εξάρτησης από εισαγόμενες ζωοτροφές

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ένα από τα διδάγματα από την κρίση της COVID-19 και τον συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία είναι η ανάγκη να τερματίσει η Ένωση τις εξαρτήσεις από ορισμένα κρίσιμα υλικά· λαμβάνοντας υπόψη ότι στην επιστολή ανάθεσης καθηκόντων προς τον ορισθέντα Επίτροπο Christophe Hansen, η Πρόεδρος της Επιτροπής Ursula von der Leyen του ζητεί να εξετάσει τρόπους μείωσης των εισαγωγών κρίσιμων βασικών προϊόντων ([11])·

([8]) Για μια ανασκόπηση, βλ. Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., «An overview of the safety and biological effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in mammals» (Μια ανασκόπηση σχετικά με την ασφάλεια και τις βιολογικές επιπτώσεις των τοξινών Cry του Bacillus thuringiensis στα θηλαστικά), Journal of Applied Toxicology, Μάιος 2016, 36,5, σ. 630-648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([9]) Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., «Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design» (Εντομοκτόνοι καλλιέργειες Bt. Η προσέγγιση της αξιολόγησης κινδύνου της EFSA για τα ΓΤ φυτά Bt αποτυγχάνει εκ σχεδιασμού), RAGES, 2020, σ. 4, https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/RAGES_report-Insecticidal-Bt-plants.pdf; Βλ., για παράδειγμα, Hilbeck, A., Otto, M. «Specificity and combinatorial effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment» (Ιδιαιτερότητα και συνδυαστικές επιδράσεις τοξινών Cry του Bacillus thuringiensis στο πλαίσιο αξιολόγησης κινδύνου ΓΤΟ), Frontiers in Environmental Science 2015, 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([10]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8489&file=efs28489-sup-0008-Annex_8.pdf.

([11]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en.

Μη δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ψηφοφορία της 26ης Απριλίου 2024 στη μόνιμη επιτροπή φυτών, ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών, που αναφέρεται στο άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003, δεν οδήγησε σε έκδοση γνωμοδότησης, κάτι που σημαίνει ότι η αδειοδότηση δεν υποστηρίχθηκε από μια ειδική πλειοψηφία των κρατών μελών· λαμβάνοντας υπόψη ότι ούτε η ψηφοφορία της 29ης Μαΐου 2024 στην επιτροπή προσφυγών οδήγησε σε γνωμοδότηση·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατά την όγδοη κοινοβουλευτική του περίοδο, το Κοινοβούλιο ενέκρινε συνολικά 36 ψηφίσματα που αντιτίθενται στη διάθεση στην αγορά ΓΤΟ για τρόφιμα και ζωοτροφές (33 ψηφίσματα) και στην καλλιέργεια ΓΤΟ στην Ένωση (τρία ψηφίσματα)· λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατά την ένατη κοινοβουλευτική του περίοδο, το Κοινοβούλιο ενέκρινε 38 ενστάσεις για τη διάθεση ΓΤΟ στην αγορά·

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή εξακολουθεί να εγκρίνει ΓΤΟ, παρά το γεγονός ότι αναγνωρίζει και η ίδια την ύπαρξη δημοκρατικού ελλείμματος, την έλλειψη στήριξης από την πλευρά των κρατών μελών και τις ενστάσεις του Κοινοβουλίου·

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν απαιτείται καμία τροποποίηση της νομοθεσίας ώστε να είναι σε θέση η Επιτροπή να μην εγκρίνει ΓΤΟ όταν δεν υπάρχει ειδική πλειοψηφία κρατών μελών υπέρ της έγκρισης στην επιτροπή προσφυγών ([12])·

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 2 Ιουλίου 2024, η Επιτροπή ανανέωσε την έγκριση για τη διάθεση στην αγορά του ΓΤ αραβοσίτου·

1. εκτιμά ότι η εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2024/1828 υπερβαίνει τις εκτελεστικές αρμοδιότητες που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1829/2003·

2. θεωρεί ότι η εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2024/1828 δεν είναι σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης, υπό την έννοια ότι δεν συνάδει με τον σκοπό του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003, ο οποίος είναι, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([13]), να προσφέρει τη βάση για την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της ζωής και της υγείας του ανθρώπου, της υγείας και της καλής διαβίωσης των ζώων, του περιβάλλοντος και των συμφερόντων των καταναλωτών σε σχέση με τα ΓΤ τρόφιμα και ζωοτροφές, εξασφαλίζοντας παράλληλα την αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς·

3. ζητεί από την Επιτροπή να καταργήσει την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2024/1828·

4. εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η Επιτροπή αναγνώρισε τελικά, σε επιστολή της με ημερομηνία 11 Σεπτεμβρίου 2020 προς τους βουλευτές, την ανάγκη να λαμβάνεται υπόψη η βιωσιμότητα κατά τη λήψη αποφάσεων για την έγκριση ΓΤΟ ([14])· εκφράζει, ωστόσο, τη βαθιά απογοήτευσή του καθώς έκτοτε η Επιτροπή συνεχίζει να εγκρίνει ΓΤΟ για εισαγωγή στην Ένωση, παρά τις επανειλημμένες αντιρρήσεις του Κοινοβουλίου και το γεγονός ότι η πλειοψηφία των κρατών μελών ψηφίζει απορριπτικά·

5. για άλλη μια φορά, καλεί επιτακτικά την Επιτροπή να λάβει υπόψη τις υποχρεώσεις της Ένωσης στο πλαίσιο διεθνών συμφωνιών, όπως η συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα, η ΣΒΠ και οι ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών· επαναλαμβάνει την έκκλησή του να συνοδεύονται τα σχέδια εκτελεστικών πράξεων από αιτιολογική έκθεση στην οποία να εξηγείται πώς τηρούν την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» ([15])·

6. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, καθώς και στις κυβερνήσεις και στα κοινοβούλια των κρατών μελών.

([12]) Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011, εάν στην επιτροπή προσφυγών δεν υπάρχει ειδική πλειοψηφία κρατών μελών υπέρ της έγκρισης, η Επιτροπή «μπορεί» να προχωρήσει στην έγκριση, χωρίς όμως να είναι υποχρεωμένη να το πράξει.

([13]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([14]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([15]) Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2020 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (ΕΕ C 270 της 7.7.2021, σ. 2), παράγραφος 102.